

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ОПШТИНЕ ВРАБС

НАРАТИВНИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

ОПШТИНЕ ВРБАС

ЗА 2017. ГОДИНУ

Фебруар 2018.године

С А Д Р Ж А Ј

ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ОПШТИНЕ ВРБАС

1. УВОДНИ ДЕО
2. *КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД*
3. КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ОПШТИНЕ ВРБАС
4. ПОСЛОВИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД НА ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА, ПРИМЕНИ МЕРА И ОБЕЗБЕЂИВАЊУ УСЛУГА
5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ОПШТИНЕ ВРБАС

- ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ОПШТИНЕ ВРБАС
- ВРБАС, СО ВРБАС
- Оснивач Центра за социјални рад је Општина Врбас Центар за социјални рад је основан 1968.год. у Врбасу и најпре је функционисао као Испостава Међуопштинског центра за социјални рад Кула, Врбас и Србобран;
- 01.01.1983.-31.12.1991.год. ЦСР Врбас ради као самостална установа;
- Од 1992. ЦСР поново ради као међуопштински центар Врбаса и Србобрана
- Од 01.01.2005.године након осамостаљивања одељења у Србобрану, ЦСР Врбас поново постаје установа која самостално обавља делатности на подручју своје општине.
- ДИРЕКТОР Центра за социјални рад је Нада Батрићевић, дипл.соц. радник
- Е-mail: /vrbas.csr@minrsz.gov.rs;
- АДРЕСА И ПОШ.БРОЈ: 21460 Врбас, ул.М.Тита бр. 40
- ТЕЛЕФОНИ/ ТЕЛЕФАХ 021/706-524 и 700-252

1. УВОДНИ ДЕО

1.1. Предмет извештаја

Годишњи извештај о раду Центра за социјални рад општине Врбас (у даљем тексту Центар), односи се на кориснике који се налазе на евиденцији Центра, на услуге и мере које су пружене и запослене раднике Центра.

За израду овог Извештаја коришћени су извештаји о раду стручних радника, водитеља случаја и супервизора Центра у 2017.години, база података из Регистра Центра, запажања и коментари запослених, као и одређени подаци Општинске управе, Националне службе за запошљавање, Фонда пензијског и инвалидског осигурања, Основног суда у Врбасу и Републичког завода за статистику.

Извештај је намењен свим заинтересованим странама, а размотриће га Стручно веће Центра, Управни и Надзорни одбор Центра, Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију, Покрајински завод за социјалну заштиту, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Републички завод за социјалну заштиту као и Скупштина општине Врбас.

1.2. Основна социо-економска обележја општине Врбас

Становништво

Извор података: попис становништва из 2011.године, редовна годишња статистика, статистичка евиденција релевантних јавних служби.

Општина Врбас се налази у Војводини, у централном делу Бачке. Административно припада Јужнобачком округу. Центар општине је град Врбас. Општина Врбас се састоји из шест насеља: Врбас, Бачко Добро Поље, Змајево, Равно Село, Куцура и Савино Село .

По величини спада у групу средњих општина. Простире се на 376 км².

Општина Врбас према попису из 2011. год. има укупно 41.730 становника. Број становника по м² износи 111 становника (према подацима из 2012.год.). Просечан број чланова домаћинства је 2,99.

Становништво према старосним групама и полу:

2011. 2012.

	Мушко	женско	мушко	женско
0-6 година (предшколска деца)	1539	1686	1419	1530
7-14 година (основношколског узраста)	1788	1913	1704	1822
15-18 година (средњошколског узраста)	1043	1119	977	1030
0-17 година (деца)	4107	4408	3864	4108
15-29 година (млади)	4266	4604	3919	4293
15-64 године (радно способни)	14814	14800	14329	14387
Укупан број становника	21001	20729	21459	20271

Природни прираштај

Према евиденцији Матичне службе Општинске управе Врбас у 2017.год. уписано је у МК рођених 833 лица, од тога 373 су деца чије мајке имају пребивалиште у Врбасу. Број умрлих у 2017. години је 594 особа. Број склопљених бракова је 192. И даље забрињава податак да је број умрлих већи од броја рођених. Подаци говоре о негативној стопи природног прираштаја која износи: -43. У 2017.год. укупно је 951 корисника остварило право на статус енергетски заштићеног купца (корисници дечијег додатка, НСП, и грађанство материјално угрожених). У 2017.години преко општинске управе право на дечији додаток остварило је 1709 деце.

У ПУ „Бошко Буха“ у децембру 2017. године у целодневном боравку било је 1193 деце, а у полудневном 141 дете.

У општини Врбас имамо 9 основних школа, у којима има укупно 3426 уписане деце: и то од првог до четвртог разреда 1621 дете и од петог до осмог разреда 1805 ученика. У општини имамо две средње школе: гимназију „Ж.Зрењанин“ коју похађа 615 ученика и ССШ „4. Јули“ у којој је уписано 1621 ученик. Такође имамо и приватну средњу медицинску школу „Козма и Дамјан“.

По подацима општинске управе у Врбасу има 122 ратних војних инвалида, а корисника породичне инвалиднине 116 корисника.

Према попису из 2011.године број домаћинстава по насељеним местима је:

- у Врбасу има 14.928 домаћинства,
- у Бачком Добром Пољу 1.165 домаћинства,
- у Змајеву 1.404 домаћинства,
- у Куцури 1.644 домаћинства
- у Равном Селу 1.144 домаћинства,
- у Савином Селу 1.077 домаћинства.

Према подацима Основног суда у Врбасу у току 2017. год., укупно је разведен 71 брак.

Етничке групе и друга питања

Према резултатима пописа из 2011.год. општина Врбас је мултинационална средина у којој живи 22 националне групе. Најбројнији су припадници српске (23.251), црногорске (7353), русинске (3375), мађарске (2464) и украјинске (836) националности. По попису из 2011.године, 355 лица се изјаснило као Роми, али у реалности их има много више. У нашој општини још живе: Бошњаци, Бугари, Буњевци, Југословени, Македонци, Муслимани, Немци, Руси, Словаци, Хрвати, ...

Током 2012.године одређени број прогнаних и избеглих лица су регулисала свој статус и остварили право на држављанство РС. Тренутно се на територији општине Врбас налази још 324 особе, које још увек припадају категорији избеглих и расељених лица, док статус расељених лица са Косова и Метохије имамо евидентирана 99 лица.

Показатељи друштвено-економске структуре општине

Привредни и друштвени ресурси

Општина Врбас са шест насеља, обухвата површину од 376 км². Обрадиве површине земљишта износе 33.479 ха, а површина шума 124 ха.

Окосницу привредног живота у општини чини прехранбена индустрија: Индустрија меса Карнекс, Индустрија уља и биљних масти Витал, Фабрика шећера Бачка и Кондиторска индустрија Медела.

Привреда Општине је у лошем стању. Преовлађујућа индустријска производња (прехранбена) као и пољопривреда, пролазе кроз кризни период модернизације и реструктурирања које прати отпуштање радника.

Општина Врбас има потенцијал да понуди инвеститорима бројне погодности за пословање као што су високо квалификована радна снага, добар географски положај, плодна земља, близина ауто-пута, коридор 10 и др.

Запосленост, незапосленост, пензионери

Према евиденцији Националне службе за запошљавање, филијале Врбас, број лица пријављених НСЗ Врбас у децембру месецу 2017. године је 4.846 лица, од тога су 2.491 жене. Највећи број

незапослених лица има у животној доби 25-55 година. Број незапослених лица према степену стручне спреме:

Степен стручне спреме	I	II	III	IV	V	VI	VII-1	VII-2	VIII
Број лица	1183	234	1290	1598	37	191	312	2	0
Жене	583	120	500	963	9	118	196	2	0

Према подацима РФ ПИО, филијала Врбас, укупан број пензионера, у децембру 2017.године је износио 9.364. Број пензионера и њихова структура према врсти остварене пензије:

Врста примања	Број корисника
Старосни пензионери	4.974
Инвалидски пензионери	1.602
Породични пензионери	2.080
Самосталци	408
Пољопривредници	267
Војна лица	33
Укупно	9.364

Просечан износ пензије у општини Врбас је 28.123,88 динара. Пензију до 10.446,13 динара има 361 лице, а 305 лица прима пензију до 13.288,02 динара; износ пензије од 13.288,02 до 18.557,29 динара прима 1456 пензионера; од 18.557,30 до 21.208,33 динара прима 640 пензионера; пензију од 21.208,34 до 25.711,00 прима 1445 лица, а износ пензије преко 63.167,01 има 107 лица. Узимајући у обзир да укупно у општини Врбас имамо 9364 пензионера а да имамо 4.207 пензионера са примањем до 25.711,00 динара је довољни показатељ материјалне угрожености ове групе популације. Најниже пензије имају пољопривредници и њих 48 има пензију до 10.285,00 динара. У овој групацији пензионера 34 лица има пензију од 24.301,01 до 45.847,00. Слична ситуација је и са пензионерима који су остварили пензију по основу самосталне делатности, њих 204 од укупног броја 408, има пензију до 25.711,00. динара.

2. ДЕО

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД КАО ПРУЖАЛАЦ УСЛУГА

Делатност Центра

Центар за социјални рад Врбас (у даљем тексту Центар) је установа социјалне заштите, која применом стручног социјалног рада спроводи социјалну политику и обезбеђује социјалну сигурност грађана на територији општине Врбас. Центар за социјални рад, као установа социјалне заштите од посебног значаја, има велику улогу у реализацији највећих циљева и задатака социјалне заштите, те представља базу стручног рада и услуга социјалног, психолошког, педагошког, правног и другог стручног рада. Свој рад Центар темељи на Закону о социјалној заштити ("Службени гласник РС" број 24/2011).

Чланом 14. и чланом 119. овог Закона ближе се одређује делатност Центра за социјални рад:

„У Центру за социјални рад остварују се овим Законом утврђена права и обезбеђује пружање услуга социјалне заштите.

Центар за социјални рад оснива јединица локалне самоуправе.

Центар за социјални рад одлучује о остваривању права корисника утврђених овим Законом и о коришћењу услуга социјалне заштите које обезбеђују Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе и врши друге послове утврђене Законом и прописима донетим на основу Закона“.

Центар своју делатност темељи и на Породичном закону, Закону о спречавању насиља у породици,, Закону о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, Закону о финансијској подршци породици са децом и другим актима који из Закона произилазе.

У извршавању наведених задатака Центар примењује следеће стручне поступке:

- Прати социјалне потребе грађана и проблеме у области социјалне заштите;
- Предлаже и предузима мере у решавању стања социјалних потреба грађана и прати њихово извршење;
- Организује и спроводи одговарајуће облике социјалне заштите и непосредно пружа услуге социјалне заштите и социјалног рада;
- Развија и унапређује превентивне активности које доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема;
- Врши процену потреба корисника, спроводи одговарајући третман, саветодавно-терапијске услуге и стручну помоћ корисницима;
- Подстиче, организује и координира професионални добровољни рад у области социјалне заштите;
- Води евиденцију и документацију о корисницима, пруженим услугама и предузетим мерама у оквиру своје делатности;
- Води евиденцију о деци за усвојење и потенцијалним усвојитељима на подручју за које је основан;
- Врши и друге послове утврђене Законом и Одлуком Скупштине општине Врбас.

У складу са Одлуком о социјалној заштити грађана општине Врбас (“Службени лист општине Врбас” број: 3/13 од 04.06.2013.год.), Центар обавља послове из домена права и услуга из области социјалне заштите за које је надлежна локална самоуправа, а то су:

Члан 3.

- Услуге социјалне заштите :
  1. Дневне услуге у заједници: Дневни боравак за децу и младе са инвалидитетом
Помоћ у кући;
  2. Услуге подршке за самостални живот: становање уз подршку;
  3. Саветодавно- терапијске и социјално–едукативне услуге;
  4. Услуге привременог смештаја у прихватилиште и прихватну станицу и
  5. Друге услуге које подржавају боравак корисника у породицу и непосредно окружење.

Члан 4.

- Материјална подршка обезбеђује се корисницима у виду:
  1. Новчане помоћи:
    - Једнократна новачана помоћ,
    - Помоћ за опрему корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу,
    - Народна кухиња,
    - Интервентна једнократна помоћ
    - Помоћ у набавци школског прибора, уџбеника, одеће и обуће.
  2. Накнаде трошкова за :
    - сахрањивање незбинутих лица као и лица корисника сталне новчане помоћи и
    - испоручену воду, за одвођење и пречишћавање отпадних вода и за услуге изношења, депоновања и прераду смећа.
  3. Друге врсте материјалне помоћи.

Центар у остваривању своје делатности, сарађује и развија партнерске односе са другим јавним службама, Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, локалном самоуправом, свим системима у локалној заједници, удружењима грађана и невладиним организацијама, предузећима, медијима, породицама и појединцима.

Стручни радници Центра (професионалци стручног социјалног рада) подржавају и одржавају нове приступе у раду, развијају властита искуства и добру праксу, примењују савремене методе рада и поштују законска, стручна, етичка и хумана начела у раду.

Запослени радници

Укупан број запослених радника у Центру у 2017. години је био 22. Из буџета локалне самоуправе у Центру се финансира 7 радника, а 15 радника се финансира из републичког буџета.

Правилник о организацији и систематизацији радних места у Центра је усклађен са Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2015. годину („Службени гласник РС“ број 101/2015), те је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, својим актом број 110-00-113/2016-09 од 01.02.2016. године дало сагласност на напред наведени акт. Скупштина општине Врбас је на својој седници одржаној дана 28. и 29. 12. 2017. год. донела Одлуку о максималном броју запослених на неодређено време за организационе облике у систему локалне самоуправе општине Врбас за 2017. годину, односно у ЦСР Врбас – 7 радника.

Структура запослених радника финансираних од стране ресорног министарства је:

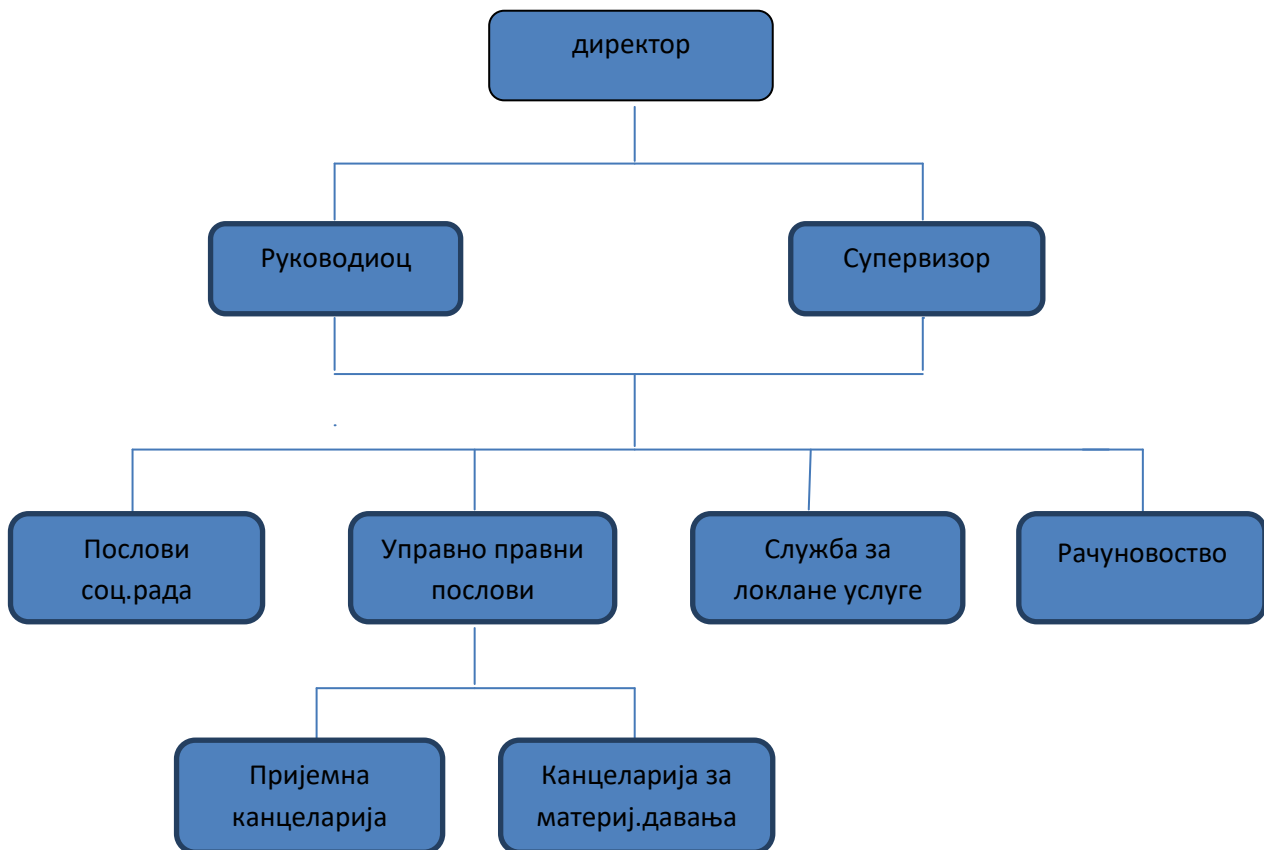
- Директор – дипл.социјални радник
- Управно-правни послови - 2 дипл.правника
- Супервизор - 1 дипл.педагог
- Водитељи случаја - 5 стручних радника:
  - а) 2 дипл. социјална радника ,
  - б) 2 дипл. психолога и
  - с) 1 дипл. педагог
- Стручни радници на материјалним давањима - 2 социјална радника
- Административно-финансијске послове- 3 извршиоца
  - а) 1 шеф рачуноводства, дипл. економиста,
  - б) 2 административна радника са ССС – од којих 1 ради у писарници Центра, а 1 радник је благајник.

Структура запослених радника који се финансирају из буџета локалне самоуправе је :

- 3 стручна радника (соц.радник, психолог и педагог) који су ангажовани на пословима повереним од стране локалне самоуправе
- 2 радника на административно финансијским пословима (1 радник са пуним радним временом и 1 радник са 50 % радног времена)
- Возач и
- Спремачица.

Полну структуру запослених чине: 20 жена и 2 радника мушког пола.

Послови који се обављају групишу се на:

🚦 Послове социјалног рада

Послови социјалног рада обухватају: осигурање приступа и коришћење услуга помоћи и подршке породици, односно њеном поједином члану, што подразумева пријем, процену, планирање, обезбеђење директних услуга, спровођење мера правне заштите корисника и евалуацију предузетих услуга и мера заштите. На пословима социјалног рада ангажовано је 5 водитеља случаја .

🚦 Управно-правне послове

Управно-правни послови обухватају примену управно процесних правила у вођењу поступка и доношењу одлука у управним стварима, покретање судских и других поступака из породичних односа, заштите права детета, пословно неспособних лица, вођење евиденције и издавање уверења о штићеницима, издржаваним лицима, жртвама насиља у породици, као и о другим чињеницама о којима се води службена евиденција, затим послове информисања, правног саветовања, учешћа у процени, планирању и реализацији услуга и мера старатељске заштите. У оквиру ове службе образују се: Пријемна канцеларија и Канцеларија за материјална давања. Управно-правне послове обављају 2 правника: Јелена Аџић Бенчик и Тијана Баровић, на материјалним давањима 2 водитеља случаја: Маја Лазић, дипл.соц.радница и Милена Орел, соц. радница и административни радник- Аранка Међеши (писарница).

🚦 Служба за локалне услуге

Служба за локалне услуге обухвата признавање права на: једнократну новчану помоћ, новчану помоћ за полазак у школу, на бесплатан оброк у Народној кухињи, трошкове сахране незбринутих лица и лица без средстава за живот, на први смештај у установу социјалне заштите или другу породицу, на помоћ у кући, новчану помоћ за куповину огрева породицама које остварују право на НСП, субвенцију комуналних услуга за породице које осварују право на НСП, смештај у прихватну станицу и прихватилиште, дневне услуге у заједници. Ова служба има 7 запослених: Милена Мартиновић- Лекић дипл.психолог, Надица Цап социјални радник, Бојана Глођовић педагог, финансијско-административне и помоћне послове у овој служби обављају Зорка Тодоровић (са пола радног времена) и Борис Бијеловић, Милан Лаловић возач и Видосава Аларгић спремачица.

🚦 Рачуноводство Центра прати и води комплетно финансијско пословање , израђује Завршни

рачун Центра, припрема и реализује готовинска и безготовинска плаћања и друге послове предвиђене позитивним законским прописима. Шеф рачуноводства Центра је Милена Лабудовић, дипл. економиста, а благајник је Естер Лалатовић .

Обука и усавршавање радника

Стручни радници ЦСР су током 2017.године похађали неопходне и планиране едукације организоване од стране Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Републичког завода за социјалну заштиту, Покрајинског завода за социјалну заштиту, као и акредитоване обуке: Рад са сексуалним мањинама, Рад са децом са аутизмом, Обука професионалаца за рад са починиоцима насиља у партнерским односима, Утицај трауме на рани развој детета, Стручна знања за услугу „Лични пратилац“ , Преовладавање професионалног стреса итд.

Увиђајући значај едукација и усавршавања стручних радника, које су неопходне за подизање квалитета услуга и рада запослених, у ЦСР-у се трудимо да у што већем броју похађамо програме стручног усавршавања. Сви стручни радници су, сходно потребама и својим личним интересовањима, похађали разноврсне едукације, семинаре, учествовали на трибинама, округлим столовима, а све у циљу подизања професионалних компетенција и пружања што квалитетнијих услуга. Само један стручни радник није похађао основни програм обуке за водитеља случаја, али у плану је да то у наредном периоду учини, чим се створе услови за то.

О потребама праћења нове стратегије социјалне заштите и перманентном едуковању радника, непотребно је наглашавати значај свих семинара из ове области. Акцент је стављен на едукацију запослених код:

- рада са децом која имају поремећај у развоју,
- рада са жртвама породичног насиља и рад са насилницима,
- рада са децом која су изложена занемаривању или злостављању
- формирање и јачање мреже са институцијама, организацијама које су сарадници у реализацији одређених услуга,
- превенција синдрома сагоревања код професионалаца у социјалној заштити
- иновативне методе и програми у области дневних услуга у заједници за децу и младе са инвалидитетом,
- инструктивни састанак за извештавање.

Простор и техничка опремљеност

Зграда Центра за социјални рад је грађена од чврстог материјала почетком 20 века . Величина пословног простора је 220 м², у којем је смештено 11 канцеларија. Пословни простор одговара стандардима и захтевима редовне делатности. Сви запослени имају персоналне рачунаре, у свакој канцеларији има штампач, а 5 канцеларија има и скенер и фотокопир. Центар има телефонску централу са три броја као и умрежене мобилне телефоне за запослене. Центар поседује два путничка аутомобила, Заставу 10 и Опел Корсу 1,4 коју смо почетком 2016. године купили средствима која смо добили од ресорног министарства.

Гаражни простор је у веома лошем стању те би неопходно било адаптирати исти. Загревање простора врши се путем етажног грејања (гаса), простор је чист, светао и уредан.

Средствима која су добијена од локалне самоуправе реконструисали смо електричну инсталацију у пословном простору Центра. Обзиром на структуру корисника који се обраћају ЦСР (стари, хронично оболели), потребно је обезбедити још један санитарни чвор.

НВО Удружење младих са инвалидитетом из Београда је у сарадњи са ресорним министарством септембра месеца 2017. године уградио приступну рампу за особе са инвалидитетом чиме смо омогућили несметан приступ и омогућили доступност прилаза особама са инвалидитетом и старим, теже покретним корисницима.

3. Д Е О

КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

ДЕЦА И МЛАДИ :

Током овог извештајног периода није примећено веће одступање у броју корисника ове групе; одређене промене и осцилације у смислу повећања броја односе се на следеће области рада : вршњачко насиље (видљивије је и јаснији су механизми сарадње са другим институцијама на локалу) и заштита деце од занемаривања. Ефикаснијем раду у заштити деце са овом проблематиком доприносе различите едукације које су стручни радници похађали као и програми и пројекти у којима је Центар учествовао. Један од актуелних је и формирање Интерсекторског тима за заштиту деце од занемаривања и насиља у општини Врбас као и израда Споразума о сарадњи међу институцијама на локалу. ЦСР Врбас је један од 14 центара у Србији који учествује у овом пројекту, чији су носиоци Центар за права детета и Уницеф, а на локалном нивоу Центар је координатор и носиоц активности.

Последњих година уочена је тенденција смањења броја малолетних извршилаца прекршајних односно кривичних дела. Такође је смањен број деце код којих је идентификована потреба за домским смештајем. Међутим, чак и мали број деце код којих се дијагностикује поремећај у понашању није могуће сместити у адекватну хранитељску породицу, а недостају и институционални облици и одговори за овакву врсту тешкоћа, стога овакву децу најчешће смештамо у домове за децу без родитељског старања који не могу увек или адекватно да одговоре на развојне изазове ове деце.

Током рада са децом која нередовно похађају наставу уочено је да школе по правилу касно сигнализирају на постојање ових проблема; често не виде своју улогу у неопходности заједничког планирања активности и рада на релацији школа – Центар, већ комплетну одговорност за решавање ове проблематике делегирају на Центар. Процена је да би се увремењеним информисањем и поделом задатака постигли бољи резултати и превенирале даље девијације у понашању ове групе деце.

У односу на корисничку групу младих нема већих одступања у односу на претходну извештајну годину.

Последњих 10 година општина Врбас је значајно ослабила у економском смислу па је и сиромаштво постало све видљивије. Повећан је број захтева за једнократним новчаним давањима за регулисање школовања, лечења, чак и исхране деце. Такође, повећан је број породица са децом који су корисници сталних новчаних примања.

ОСИ

Потребе особа са инвалидитетом су разноврсне:

1. Подизање нивоа свести о особама са инвалидитетом,
2. Потребна је ефикаснија здравствена заштита и рехабилитација,
3. Постојање услужних служби прилагођених особама са инвалидитетом,
4. Образовање инвалидних особа,
5. Запослење,
6. Културне и спортске активности,
7. Информисање особа са инвалидитетом

Као и раније, сарадња Центра и особа са инвалидитетом је на задовољавајућем нивоу. Сви они који су се обратили Центру и потражили помоћ, добили су је у складу са законом и нашим надлежностима. Ту се пре свега мисли на право на додатак за туђу негу и помоћ и право на увећани додатак за туђу негу и помоћ. Примљене захтеве шаљемо Првостепеном органу вештачења Фонда ПИО Врбас ради доношења Оцене,

налаза и мишљења о потреби за ТНП и УВД. Центар у циљу побољшања квалитета живота ових особа, пружа пуну подршку и стручну помоћ удружењима на локалном нивоу. Одраслим корисницима са менталним инвалидитетом као и интелектуалним потешкоћама, пружане су услуге заступања пред судом, старатељске заштите, услуга помоћи у кући. Највећи проблем код ове групације корисника је непостојање увида у сопствено стање здравља, које је обавезно праћено одбијањем одласка на лечење и некоришћење дате медицинске терапије (првенствено се односи на психијатријске болеснике). И даље постоје тешкоће по питању смештаја ових лица у установе социјалне заштите када је то индиковано.

Током 2013. године започета је реконструкција објекта намењена дневном збрињавању деце и младих са инвалидитетом, а настављена је у 2014. и 2015. години, која је финансирана од стране локалне самоуправе. Како је завршетак радова на реконструкцији објекта захтевао одређена новчана средства, а које локална самоуправа није могла да издвоји за ту намену, конкурисало се и код разних донатора, али безуспешно. Једна од великих препрека за обезбеђење средстава са других нивоа власти је и чињеница да је општина Врбас разврстана у прву групу развијености општина. Због свега овога, а и утврђене потребе за постојањем услуге Дневног боравка, почетком јуна месеца 2017. Године, у сарадњи са локалном самоуправом организоване су донаторске конференције са привредницима у општини Врбас како би се прикупила средства за завршетак радова на објекту. Овом активношћу прикупљена су значајна средства (и у новцу и у материјалу), тако да су се радови на завршетку реконструкције наставили. Очекујемо да ће се објекат привести намени у 2018. години и да ћемо почети са радом. Управљање истим поверено је Центру од стране локалне самоуправе. Планирани капацитет корисника услуге Дневног боравка је 15- 25 лица, што ће извесно допринети побољшању квалитета њиховог живота као и њихових породица.

ОДРАСЛИ И СТАРИ

Током 2017.године у раду са одраслим и старим корисницима примећено је повећање захтева за остваривање права на сталну новчану помоћ, за смештај у установу социјалне заштите, као и све већа потреба за збрињавањем корисника путем породичног смештаја.

Повећан број незапослености, све лошије здравствено стање становништва онемогућава активно тражење запослење и утиче на повећан број захтева за сталном новчаном помоћи као и једнократних новчаних давања. Чак и они одрасли радно ангажовани у тзв. „сивој зони“ остварују зараду која је често толико ниска да са истом живе практично на граници сиромаштва.

Разлог повећања захтева за смештајем у установу социјалне заштите је немогућност породице да адекватно одговори на потребе одраслих и старијих чланова (дужина трајања радног времена, радно ангажовање ван места живљења, здравствено стање самог корисника и др), као и све већи број самачких домаћинстава обзиром да млађи чланови у потрази за послом мигрирају у веће градове. Тешкоће око реализације смештаја корисника представљају и нереална очекивања сродника да се смештај може реализовати у року од два- три дана, посебно у ситуацијама када се сродници обрате за ургентан смештај тек када је корисник пред отпуст са болничког лечења. Захтеви се додатно усложњавају када је корисник таквог здравственог стања да му је потребно поставити привременог старатеља у поступку подношења захтева за смештајем, јер то захтева додатне процене и време за доношење правоснажних аката. Додатни проблем и тешкоћу приликом смештаја лица са душевним обољењима представља и попуњеност капацитета домова за смештај ових лица и дуге листе чекања. Овај проблем нарочито долази до изражаја када треба сместити лице без породичног смештаја или, с друге стране, када је породица исцрпела ресурсе за бригу о свом болесном члану.

Доминантан број од укупно евидентираних свих случајева насиља налази се у овој групи одраслих, њих 65. Ступањем на снагу Закона о спречавању насиља у породици, повећала се ефикасност у заштити особа које трпе или су у ризику да претрпе насиље.

3.2. Услуге у заједници и друга права у функцији локалне самоуправе

Локална самоуправа у својој одлуци финансира основне видове социјалне заштите као што су:

1. Право на једнократну новчану помоћ,

- Укупан број исплаћених једнократних новчаних помоћи у извештајном периоду је било 1900. Укупно је за ову намену утрошено 5.463.000,00 динара. Број исплаћених помоћи је ограничен средствима која се издвајају из буџета локалне самоуправе. Једнократне помоћи су се делиле углавном за куповину животних намирница, за трошкове лечења, плаћање неизмирених комуналних трошкова као и електричне енергије и др. Највећи број корисника ове врсте помоћи су били припадници ромске популације, незапослена лица, деца и стари.
- помоћ у набавци школског прибора и уџбеника добило је 600 деце по 2.500,00 дин. као и 700 деце је добило по 2000,00 динара за новогодишњи пакетић.
- За куповину огрева материјално угроженим породицама (800) локална самоуправа је ове године исплатила износ од 5.000,00 по породици
- опрема корисника без средстава за први смештај у установу социјалне заштите или другу хранитељску породицу – обезбеђен је за 10 особа, и то кроз једнократну новчану помоћ за први смештај у износу 58.000,00 динара.
- подмирени су трошкови сахранивања за 55 незбринута лица у укупном износу од 1.543.852,16 дин. а у 2016. години измирени су трошкови за 27 лица.
- За све породице корисници права на сталну новчану помоћ, општина плаћа по 3 кубика воде по члану домаћинства. Списак корисника се сваког месеца доставља Општини. Такође корисници сталне новчане помоћи имају право на субвенцију за изношење смећа и за канализацију, али су у обавези да се лично обрате ЈП „Стандард“ са решењем о признавању права на НС.П

2. Адаптација објекта Дневног боравка за децу и младе са сметњама у развоју, са седиштем у Врбасу Маршала Тита 126. је у току и ову адаптацију финансира локална самоуправа а део средстава за завршетак радова је обезбеђен и донатирством. Управљање Дневним бораваком поверено је Центру за социјални рад.

Дневни боравак је замишљен као простор у коме ће са децом са сметњама у развоју радити на развијању и унапређењу социјалних интеракција, усвајања и развијања нових вештина а путем индивидуалног, групног или радионичарског рада. Такође ће им бити доступан третман са физиотерапеутом и дефектологом, што им омогућава да развију своје потенцијале и напредују у складу са могућностима.

3. Смештај у прихватилиште или прихватну станицу, као и у Сигурну кућу за жртве насиља. је током 2017. године користило је 2 особе (1 дете- мушко лице и 1 старије- мушко лице).

4. Услуге Саветовалишта за брак и породицу

Саветовалиште за брак и породицу је формирано као Стручна екипа коју чине три тима и финансира се из буџета Општине. Ангажовано је девет стручних радника: три правника, два социјална радника, два психолога и два педагога. Сви ангажовани стручњаци поред редовних, четворогодишњих студија имају завршене две године Системске породичне терапије и стечено звање породичног саветодаваца.

Саветовалиште ради три пута недељно (понедељком, средом и четвртком) у термину од 17-19 часова. У саветовалишта сви грађани општине, могу оставрити услуге подршке потпуно бесплатно. Током 2017. године пружено је 247 услуга у виду психолошке, правне и саветодавна помоћи (писање тужби за развод брака, давање правних савета, помоћ око регулисања права из пензијског домена, регулисање имовине, регулисање издржавања, промена одлуке о повери деце, саветодавне услуге, помоћ у ситуацијама насиља, рад са породицама које имају развојних проблеме и потешкоћа са децом. Поједини клијенти су се

обрађали више пута током године. Наведено број односи се на директне кориснике услуга саветовалишта аиндиректни број је бар два до три пута већи јер се услуга односи и на чланове породице који су индиректни корисници. Анализом података евидентираних у саветовалишту уочава се да је и даље већина корисника женског пола, мада се повећава и број мушкарца који се обрађају за савет или помоћ.

5. Бесплатан оброк у Народној кухињи је обезбеђен за 160 социјално угрожених грађана Врбаса. Ниједно лице се не налази на листи чекања. У децембру месецу 2017.године укупно је услугу народне кухиње користило 160 корисника. Центар издаје упут- бон за храну, а корисници храну преузимају у објекту Црвеног крста у Врбасу. Храна се дели само радним данима у недељи.

4. ДЕО

Све сложенија животна проблематика корисника и рад са разноврсним проблемима у све већем броју случајева захтева не само усмерену процену већ и ангажовање стручњака различитих профила, односно тимски приступ раду. Све је више предмета у којима је неопходно ангажовање и других радника уз водитеља случаја како би се извршила добра процена, односно добро планирала услуга и рад са корисником. На тај начин стручни радници се ангажују у много већем броју предмета него што су реално задужени као водитељи случаја. Досадашње искуство у раду указује на чињеницу да би организовање послова у оквиру посебних служби (тимова) дало боље резултате, квалитетнију услугу и уштеду времена (смањује време уговарања са другим чланом тима око термина заказивања рада са корисником). Службе су значајне и због чињенице да би омогућиле поштовање специфичних знања, интересовања и афинитета стручних радника према појединим областима рада.

У Центру за социјални рад Врбас има 1 радно место непопуњено (стручни радник) по Решењу ресорног министарства, број: 112-01-151/34/2008-09 од 01.12.2008. Обзиром на Уредбу о забрани запошљавања нових радника, нисмо у могућности да попуњимо упражњено радно место. И поред овог наведеног непопуњеног радног места процена потреба, са аспекта све сложенијих и захтевнијих радних задатака (повећан број захтева за сталном новчаном помоћи, повећана потреба за привременим старатељством у поступцима домског смештаја, повећан број и комплекснији случајеви насиља, изазовнија и комплекснија заштита деце – вршњачко насиље, поремећај понашања, измештање деце из биолошких породица...), указује да би ефикаснијем и квалитетнијем раду допринело ангажовање још два стручна радника. У прилог овој тврдњи наводимо искуство у раду и сарадњи са НСЗ Врбас преко које уназад пар година ангажујемо стручне раднике кроз програме стручне праксе, којима се кроз менторство делегирају мање сложени радни задаци. Преузимањем дела посла на себе од стране практиканата умногоме се олакшава редован посао/задаци којима се задужују водитељи случаја, чиме се као крајњи резултат добија квалитетнији и ефикаснији рад у задовољавању потреба корисника. Сарадња Центра за социјални рад и Националне службе за запошљавање кроз програм Стручне праксе представља пример добре праксе и доноси обострану корист како практикантима тако и Центру.

Током 2017. године Центар је активно учествовао на изради Стратегије социјалне заштите општине Врбас, имао је своје представнике у свих 5 радних група које су у фокусу свога рада имале по један од укупно 5 стратешких циљева развоја. Наведена Стратегија је усвојена од стране Скупштине општине Врбас крајем децембра месеца 2017.године, а њени циљеви усмерени су ка проширењу постојећих и развоју нових услуга на локалу. Сарадња са локалном самоуправом се оцењује као добра јер препознају потребе корисника услуга социјалне заштите и улажу, што сопствена средства, што средства добијена аплицирањем код других донатора, а све у циљу побољшања постојећих и развијања нових услуга.

Пример добре праксе је и међуинституционална сарадња организована као Конференција случаја у решавању сложених животних проблема корисника, када једна установа није у могућности сама да одговори и изнађе решење за актуелне потребе корисника.

Израда протокола у области сарадње са другим институцијама доприноси бољем разумевању надлежности, као и ефикаснијем раду са јасно подељеним задацима и улогама. Протоколи олакшавају

поступање свим институцијама и доприносе развоју сарадничког односа у задовољењу коисничких потреба.

Аналитичко истраживачки рад

Наш Центар као и већина центара са малим бројем запослених и без аналитичко-истраживачке службе, суочен је са проблемом истраживања. Углавном, овим послом се годинама бави директор уз свестрану помоћ супервизора, а по потреби и других стручних радника. Напомињемо да се извештаји и истраживања раде само за потребе наручиоца. То су у прошлој години били: органи локалне самоуправе, Покрајински секретаријат, Покрајински завод за социјалну заштиту, Републички завод за социјалну заштиту, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Покрајински омбудсман, невладине организације и др.

5. ДЕО

Закључна разматрања

- ✚ Преоптерећеност и недовољан број стручних радника, а обим и сложеност посла се свакодневно повећава.** Број захтева за сталну новчану помоћ је увећан у односу на претходну годину, а број извршилаца је исти. Тенденција повећања захтева се и надаље наставља.
- ✚ Исцрпљеност све сложенијом проблематиком појединаца као и читавих породица, као и немогућност задовољења реалних потреба корисника, обзиром да превазилазе могућност задовољења у оквиру система социјалне заштите**
- ✚ Додатно оптерећење у раду представља и услуга *неодложне интервенције која подразумева 24-часовно дежурство стручног радника*, а да при том услуга није прецизно дефинисана у смислу одсуства са посла (радника који је током ноћи имао интервенцију – да ли сутрадан долази на посао) као и адекватне новчане надокнаде за прековремени и ноћни рад, као и за пасивно дежурство.**
- ✚ *Неразвијен породични смештај за одрасле и старије и недостатак прихватишта.***
- ✚ Све је *већи број захтева за смештај у установе социјалне заштите.*** Иако у нашој општини Геронтолошки центар збрињава већи број људи који се обраћају захтевом за смештај (под условом да нису душевно оболела лица и лица лишена пословне способности), **велика је потреба за прихват и збрињавање лица са нерешеним стамбеним питањем (бескућници).** Геронтолошки центар у Врбасу нема могућности за њихово збрињавање и на територији општине Врбас немамо решење за ову све већу потребу.
- ✚ *Непостојање системског решења да се одговори на потребе лица која су душевно оболела и имају поремећај у понашању (забрана пријема у установе тог типа и непостојање услуге Дневне болнице за ове кориснике)***
- ✚ *Непостојање специјализоване установе за смештај деце са поремећајем у понашању као и недовољни капацитети установа за збрињавање деце са сметњама у развоју.***
- ✚ *Небезбедно окружење запослених.*** Наиме, проблематика којом се запослени у Центру баве је све сложенија и често Центар не може задовољити очекивања корисника, јер превазилази надлежности и реалне могућности Центра, што неретко има за последицу агресивне испаде корисника (вербалне претње, погрдна изражавања, лупање ногама и рукама у канцеларијски инвентар) и немогућност даљег рада јер одбијају да напусте просторије Центра. Оваква ситуација се одражава на све запослене као и на друге кориснике јер драматично ремете процес рада. ***Повећани ниво безбедности запослених као и корисника би се омогућио ангажовањем лица које би било задужено за физичку безбедност у Центру.***

- ✚ Исказани бројеви корисника у годишњем извештају не могу увек приказати реалан рад стручних радника јер су тешкоће и проблеми корисника мултиплицирани и често дуготрајни.**
- ✚ Потребе корисника изискују и развој нових услуга на локалу, али уз већ поверене послове и тенденцију да се Центрима делегирају многа нова задужења, тешко је са овим бројем извршилаца радити на успостављању и развоју нових услуга.**

Све активности везане за делатност Центра током 2017. године извршене су у складу са Законом и предвиђеном стручном процедуром и роковима. На све потребе корисника социјалне и породично- правне заштите, стручни радници су благовремено и адекватно реаговали.

Стручни радници су активно учествовали у акредитованим програмима који се тичу социјалне заштите, ради стицања нових знања и вештина.

Д и р е к т о р,

Врбас, 19.02.2018.год.

Нада Батрићевић